

dies viginti et tres. Hic etenim venerabilis et præclarus vir magnæ simplicitatis atque humilitatis fuit. Doctus scientia, sermone præcipuus, forma pulchrior, largus petentibus, mundum respuens. Sola quæ Christo erant placita, omnibus diebus ac noctibus cogitabat. Hujus prælati pontificis tempore libertas non modica totam non solum Romam, sed etiam pene totum invaserat orbem. Quia quidquid justo percipiebat a subditis pondere, non solum pusillis ac viduis, sed etiam divitibus incessanter omnibus distribuerebat. Maxima autem pax et requies ejus diebus universo fuit in orbe Romano. Quippe nam ipse cum totius esset pacis amicus, quid aliud pertinentes, nisi quod ipse suis honestis gerebat moribus, et ipsi pariter gerebant? Archipresbyter enim hujus sacratissimæ atque universalis Ecclesiæ fuit. In qua

A non per modica tempora suum mirifice propositum rexit. Postea a Romanis cunctis pro meritorum pia relatione electus post transitum sanctissimi domini Paschalis papæ pontifex factus est. Tenuit autem presbyteratus sui tempore ecclesiam beatæ Sabinæ martyris, positam in Aventino monte, quam Deo dispensante, post pontificalem sibi attributam gratiam, ad meliorem cultum perduxit, et picturis undique decoravit. Hujus diebus Romani iudices, qui in Francia tenebantur captivi, reversi sunt, quos in parentum propria ingredi permisit, et eis non modicas res (æ patriarchio Lateranensi præbuit, quia erant pene omnibus facultatibus destituti. Fecit autem in ecclesia beatæ Sabinæ martyris supradictæ ciborium ex argento purissimo pensans libras. . . . Idem venerabilis præsul, ubi supra obtulit.

bere desiderant, ita præsent in omnibus obedientiam ac reverentiam huic pontifici. In initio pontificatus Eugenii a Michaele imperatore Orientis missa est legatio ad Ludovicum. Inter cætera autem, inquit annales Francorum in vita Ludovici, « ad legationem suam pertinentia, quadam de imaginum veneratione protulerunt, propter se Romam ire, atque apostolicæ sedis præselem consulere debere dixerunt. Quos cum legatione eorum audita ac responso reddito, ut se velle dicebant, Romam ducere jussit. Legati (si credendum est libello pseudosynodi Parisiensis) pervenerunt in Gallias mense Octobri, cum Ludovicus imperator adversus Britones in expeditione esset: auditis postea mense Novembri, et a se dimissis, suos adjunxit Ludovicus imperator legatos ad Romanum pontificem, qui non synodi cogendæ, sed tantum conventus alicujus instituendi licen-

tiam peterent, in quo viri docti de cultu imaginum inter se exquirerent et disputarent. Ex parte Ludovici sanctus est legationis munere Jonas Aurelianensis, qui contra Claudium Iconomachum Felicis discipulum his temporibus tres libros scripsit, quorum primo impugnat fractionem sacrarum imaginum. Secundo contra eandem sacre crucis adorationem defendit. Tertio sanctorum cultum et peregrinationem Romam ad limina beatorum apostolorum susceptam propugnat et tuetur. Michael imperator per obitum Theodori Studite, exemplo Joannis Baptistæ peccantes impavide mortis, securior redditus, Euphrosynam monialera duxit in uxorem, eoque facto se una cum toto Orientali imperio in summam perniciem induxit. Dani prædicatione Ebbonis Rhemensis archiepiscopi ad fidem convertuntur. Cætrius in Metrop., lib. 1, cap. 9. Sev. Bm.

DIPLOMA EUGENII PAPÆ II.

Ex Appendice variorum diplomatum S. R. E. pontificum post chronicon Reicherspergensis anno 1611 Monackii in Bavaria a Gewolde edita.

Eugenius episcopus servus servorum Dei Rathredo sanctæ Favianensis Ecclesiæ, et Methodio ecclesiæ Speculi Juliens. quæ et Sorigiturensis nuncupatur, atque Alewino sanctæ Nitraviensis ecclesiæ, parique modo Annoni S. Vetuarensis ecclesiæ episcopis, simul etiam Tuttundó, nec non Moymaro ducibus et optimatibus, exercitibusque plebis Hunniæ, quæ et Avaria dicitur, et Maraviæ.

Desiderio salutis animarum vestrarum, filii in Christo charissimi, cum audivimus Christianissimam conversationem vestram, et sanctæ fidei honorumque operum vestrorum processum, summo gaudio atque lætitia fuimus exhilarati, quia divina in vobis operante clementia, ut Apostolus ait, ubi abundavit delictum, ibi superabundat gratia, atque quomodo sancta Dei Ecclesia nostris temporibus quotidianum in electione vestra suscipit incrementum. Cujus optabilis rumoris index fuit reverendissimus Yroflus sanctæ Lauriacensis ecclesiæ archiepiscopus, et sanctissimus frater noster, vester autem spiritualis Pater, qui per suam sanctam prædicationem adoptivos Deo vos genuit filios. Is itaque ad apostolorum limina orationis causa veniens, novam ecclesiam nostris apostolicis benedictionibus informandam subnixè commendavit, quia Domino auxi-

liante, catholice gubernandam suscepit. In quibus etiam quondam Romanorum quoque Gepidarumque ætate, ut lectione certum est, in septem episcoporum parochias antecessores sui jure metropolitano obtinuerant diocæsin. Qua ex justitia et lege præfatus Deo dignissimus archiepiscopus debito obligatur, ut illi terræ prius Christicolæ, atque suorum antiquitus antecessorum creditæ providentiæ, quam nunc vos Dei omnipotentis occulto mediante iudicio velut hæreditariam possidetis, ipse evangelicus agricola diu negata cælestis spargat semina vitæ, atque in lucrandis Domino Christo animabus redvivam de vobis nutriat segetem. Quem nos doctissimum divini oraculi ministrum salutis vestræ cognoscentes per omnia necessarium fide et exemplo probatum merito erga illum apostolicam servantes sententiam, qua dicitur, *quomodo credent sine prædicante, aut quomodo prædicabunt nisi mittantur?* (Rom. x.) ab sancta Romana Ecclesia matre vobiscum rectorem transmisimus, atque in præfatis regionibus Hunniæ, quæ et Avaria appellatur, sed et Moraviæ provinciarum quoque Pannoniæ, sive Mœsiciæ apostolicam vice n nostram et diocæsin, atque jus ecclesiasticum exercendi, et usum ac potestatem antecessorum suorum, videlicet sanctæ Lauriacensis

ecclesie archiepiscoporum sibi successoribusque suis canonica auctoritate committimus, atque hujus constitutionis nostre decretum suscriptionis privilegio roboramus. Pallium præterea juxta consuetudinem antiquam sanctitati sue dedimus, quod ita concessimus, sicut prædecessores nostri suis prædecessoribus concessere, privilegiorum suorum scilicet integritate servata. Cujus dilectioni quamvis hoc debito permitteremus, propter vestras autem petitiones super hac re flagitantibus ad honorem suum nostram apostolicam vicem et auctoritatem insuper accumulavimus, quod nunquam suis permissum est prioribus. Quatenus et vos confratres et coepiscopi deinceps ei reverentiam ampliore exhibere sciatis, et in sana doctrina ecclesie eruditionis ad edificationem vestram ut filii sapientes obediatis, atque vos laici primates, et vulgus saluberrimis præceptis suis non velut homini, sed tanquam Deo humiliter obtemperetis, et in fide catholica, quam per Dominum Jesum consecuti estis, fortes permaneat. Nam totius doli artifex diabolus, cuius dominio et pompis in baptismo abrenuntiatis, facturam et damnam vestre salutaris subreptionis moleste patitur, ac per varias occasiones zizania perfidie seminando velut multa injuria bacchatur, et ut vestram aliquis terga vertat sancte professioni incessanter molitur. Quapropter sæpe dicti archiepiscopi videlicet pastoris vestri a Deo destinati institutionibus benignas aures præbete, qui vos et versutiam Satanae cavere atque

ejus æternos cruciatus evadere instruit, ac ipse in die judicii de bonis operibus vestris sæculorum Domino perpetua remunerandos gloria presentabit. Ad perfectam autem et necessariam eruditionis vestre salutem, ut comperimus, non sufficienti pauci, qui modo constituti sunt, vobis, episcopi, quia plures sunt adhuc gentilitatis errore ibidem detenti, ad quos propter inopiam præconum divini verbi nondum pervenit notitia Christi. Idcirco enim ut accrescat turba fidelium, studeat solertia vestra pro merecede et remissione peccatorum vestrorum adminiculum atque juvamen præbere reverendissimo Yrolopho archiepiscopo, quatenus dudum illic constitutorum episcoporum numerus impleatur. qui congrue constituti, et vobis posterisque vestris poterunt esse proficui, si ad restorationem ecclesiarum propter nomen Domini de possessionibus vestris, quas reditus dotesque earum fama divulgante quondam fuisse noveritis, æternam sufficientiam vobis comparantes eisdem ecclesiis ipsi conferatis, idoneis viris ad hoc ministerium electis, maxime in illis locis, si opportunitas et utilitas commendaverit, ordinentur antistites, ubi indicia ecclesiarum et ædificiorum sedes pontificales olim fuisse demonstrant; sin autem illius arbitrio et deliberationi, qui vel ubi disponantur episcopi concedimus, cui vicem nostram apud vos ecclesiastici regiminis per omnia commisimus.

a EUGENII PAPÆ II EPISTOLA

AD BERNARDUM VIENNENSEM ARCHIEPISCOPUM.

Eugenius episcopus servus servorum Dei, reverendissimo fratri Bernardo archiepiscopo Viennensi.

Congraudeo valde, quia, licet in aliquibus detentus, tamen pro magno apostoli Petri amore nostroque litteræ vestre sanctitatis nobis redditæ sunt: per quas mire cognovimus qualem erga nos exercere charitatem desideratis. Unde immemor nostri fore non debet, quia tuæ dilectionis affectus in visceribus nostris resedit. Et ideo quocumque loco fueris profectus, ad rem ecclesie tuæ peragendam, optamus ut clavigeri te Petri dextera circumlegat atque gubernet. De causa, frater charissime, quam nobis per vestras syllabas intimare curastis, hoc exinde scire vos volumus, quia quantum potuimus recursu lectionis illam in scriniis nostris investigamus; et quidquid post auctoritatem Romanam, in Justiniana etiam lege comperimus, tuæ sanctitati per nostras apices intimamus. In cap. 511 ejusdem legis ita invenimus. Ut descriptio [*Pro præscriptio. Hard.*]

C xl annorum, venerabilibus locis competenter aptetur; neque xx, vel etiam xxx annorum præscriptio religionis domibus apponatur, sed sola xl annorum curricula, non solum in legatis et rebus exterioribus, sed etiam in hæreditatibus sacris valeat. Ex quo per auctoritatis nostre seriem quam vestre dirigimus charitati, ut si causa ita est quemadmodum vestra nobis denuntiavit epistola, vestre ecclesie eam concessam non dubitetis: similiter vestrum plane privilegium vobis redintegratum, quod prædecessores nostri vestre sedi concesserunt, cognoscatis. Neque enim aliud nos velle debemus, quam quod illi irrefragabilibus regulis firmaverunt. Deus omnipotens vestram semper et ecclesie vestre ab hostibus honorem custodiat. Scriptam per manum Agathonis, notarii et scriniarii, in mense Julio, indict. 15. b Bene valeat.

Data viii Idus Julii per manum Georgii bibliothecarii sancte sedis apostolicæ, imperante domino piissimo augusto Ludovico imperii ejus anno 4 c.

us est in lucem ex typographia Wechliana Francofurtensi. Sev. Bix.

b Falsa indicio.

a Epistola sub nomine Eugenii papæ II a pseudoventu Parisiensi ad Michaelen imperatorem de cultu imaginum rescripta, exstat in illo pseudo-bibliothico synodi Parisiensis, qui anno 1596 sine ulla mentione auctoris et loci unde acceptus esset emis-

c Falsus annus, cum Eugenius sedere cepit anno 11 Ludovici.